

Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus
PL 236
20101 TURKU

Pvm 30.6.2022
KEHA/6428/2022

Maa- ja metsätalousministeriö
kirjaamo.mmm@gov.fi

Viite lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laeiksi maatalouden rakennetuista annetun lain, porotalouden ja luontaiselinkeinojen rakennetuista annetun lain ja kolttalain sekä eräiden niihin liittyvien lakien muuttamisesta VN/13862/2022

Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen (ELY-keskus) lausunto

Varsinais-Suomen ELY-keskuksen lausunto koskee maatalouden rakennetuista annettua lakiesitystä, mutta ELY-keskus toteaa lisäksi suhtautuvansa myönteisesti esitykseen maaseutuelinkeinojen rahoituslain (329/1999) kumoamisesta. Asunto-olojen parantamiseksi myönnettävän tuen tarve maataloilla on supistunut merkityksettömäksi.

Samoin ELY-keskus pitää kannatettavana uudistuksena siirtymistä pelkästään sähköiseen tukihakuun. Tämä tulee hallinnon näkökulmasta lähtökohtaisesti sujuvoittamaan hakemuskäsittelyä, joskin jatkossakin tulee varautua odottamattomiin ongelmatilanteisiin hakemusten jättämiseen liittyen.

Myönteistä esityksessä on myös pyrkimys yhtenäistää kehittämishanketukien ja yritystukien sekä rakennetukien toimeenpanosäädökset. Tältä osin voisi rakennetukilakiesitykseen lisätä vielä joitain kehittämistukilakiin esitettyjä muutoksia. Näistä yhtenä kehittämistukilain uudistuksen yhteydessä esille tuotu tarve antaa laissa valtuutus mahdollisten kriisitukien säätämiseen valtioneuvoston asetuksella. Tarve tuli esille ns. koronatumien yhteydessä, jolloin tukea koskevat asetukset annettiin valtionavustuslain nojalla. ELY-keskuksen näkökulmasta tukien erilaiset säädöstaustat käytännön toimeenpanossa ovat joskus ongelmallisia ja aiheuttanevat

ylimääräistä työtä toimeenpanossa myös muualla hallinnossa. Käytännössä esimerkiksi järjestelmästä tulostuvien tukipäätösten ehdot eivät aina ole päivittyneet sovellettavan lain mukaisiksi. ELY-keskus pitää tärkeänä, että menettelyt tältäkin osin olisivat yhteneväiset kehittämistukilain kanssa.

Peruskuivatusten tuen siirtyminen rakennetukien piiriin on iso ja haastavakin muutos ja tulee vääjäämättömästi aiheuttamaan lisätyötä ELY-keskuksille sekä tuen myöntö-että maksatusvaiheessa.

ELY-keskuksessa ovat kyseisen tuen osalta keskusteluttaneet muun muassa pohdinnat siitä, miten y-tunnuksettomat ojitusyhteisöt saavat hakemuksensa vireille sähköisessä järjestelmässä, hyödyn kohdistuminen maatalousmaahan ja suhde ympäristövastuualueen myöntämään tukeen. Tuen tuleva maksuperuste ei ole vielä selvillä, mutta on herännyt myös kysymys siitä, voisiko nykyinen maksatuksen hyväksymisen edellytyksenä oleva velvoite viedä kustannus kirjanpitoon, koskea yhteisetuudeksi luettavaa ojitusyhteisöä.

Pykäläkohtaiset kommentit:

5 §

Tuen saaja

Kohdan käytännön tulkinta ojitusyhteisön osalta on epäselvä: pykälän mukaan tukea voidaan myöntää ojitusyhteisölle, edellyttäen, että ojitusyhteisön jäsenet ovat maatalousyrittäjiä. Tämän perusteella tuki tulisi evätä yhteisöltä, jos sen kaikki jäsenet eivät ole maatalousyrittäjiä. Toisaalta hallituksen esityksessä todetaan, että "ojitusyhteisöstä ne, jotka eivät täytä maatalousyrittäjän määritelmää, rajautuisivat tuen ulkopuolelle". Esitys näyttäisi olevan ristiriidassa lainkohdan kanssa.

14 b §

Pykälän 2 kohdan osalta olisi hyvä selvyuden vuoksi tarkentaa, koskeeko kohta sanamuotonsa mukaisesti vain tuen myöntämistä (jolloin laiminlyönteihin ei enää myöhemmin palata) vai lisätäänkö vastaava kohta myös maksupäätös vaiheeseen.

19 §

Toimenpiteen toteutusaika

Lakipykälän mukaan toteutusajan määräaika voidaan pidentää kahdesti enintään vuodeksi kerrallaan. Vastaava kohta on nyt kehittämistukilain osalta esitetty siirrettäväksi valtioneuvoston asetukseen. ELY-keskus pitäisi tätä perusteltuna myös rakennetukien osalta, koska poikkeuksellisissa tilanteissa voi esiintyä perusteltu tarve enemmän jatkaojoille kuten korona-aikana tapahtui.

Määräajan jälkeen jätetyn pidennyshakemuksen hyväksyminen on esitetty mahdolliseksi vain ylivoimaisen esteen tapauksessa. ELY-keskus pitää esitystä tältä osin valitettavan tiukkana, koska käytännössä inhimillisistä ja usein hyvistä syistä johtuvat pienet myöhästymiset ovat tapahtuneet hyvin edenneiden hankkeiden kohdalla. Mikäli tiukkaa linjausta ei aiota lieventää, pitää ELY-keskus välttämättömänä toteutumisaajan umpeutumisen muistuttavan sähköisen automaattiviestin lähettämistä tuensaajille.

ELY-keskus näkee asiassa myös muunlaisen ongelman: kun yhden hakemustyyppin kohdalle on kirjattu ylivoimaisen esteen huomioon ottaminen, herää kysymys siitä, eikö ylivoimaista estettä voisi ottaa huomioon muiden hakemusten käsittelyn yhteydessä?

20 §

Tuen käyttöä koskevat ehdot

ELY-keskus pitää hyvänä muutosta, jolla lupamenettelystä luovutaan.

Luovutustilanteista on pidetty mahdollisena tilanteita, joissa hankitaan tilalle vastaavaa omaisuutta tai toteutetaan tietynlainen yritysjärjestely. Mahdollinen ja yleinenkin tilanne on kuitenkin se, että tuensaaja luovuttaa omaisuutta toiselle, tukikelpoiselle yrittäjälle. Esimerkiksi viljelijä myy tuetun salaojitetun pellon toiselle viljelijälle. Tällaista tulee pitää hyväksyttävänä jatkossakin.

Selvyyden vuoksi voisi harkita tekstiin lisäystä .." tuen saaja hankkii **ilman tukea** tilalle sellaista vastaavaa omaisuutta"... Tai muulla tavoin selventää sitä, ettei korvaavaa omaisuutta tueta uudelleen.

"Tuen myöntämisen edellytykset" - kohtaa olisi myös hyvä täsmentää siten, että ilmenee, minkä ajankohdan myöntöedellytykset tulisi täyttää.

Olisi hyvä, jos "luovutus" terminä määriteltäisiin tässä yhteydessä.

38 § 2 mom

ELY-keskus esittää kohtaa muotoon: "korkotukilainan osuutta vastaava määrä"

40 § Tietojen antaminen seuranta varten

Pykälän 3 momentin mukaan Ruokavirasto antaa tarkemmat määräykset liiketoimintasuunnitelman sisällöstä ja esitystavasta sekä sen toimittamisesta elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle.

Liiketoimintasuunnitelman sisällöstä ja esitystavasta on säädetty jo 11 §:ssä. Sopinee parhaiten sinne.

46 § Tuen maksamisen lopettaminen ja takaisinperintä

1 momentti kohta 5 - ks 20 §; ELY-keskus esittää kohtaan otettavaksi mukaan lisäyksen siitä, että luovutettu tukikelpoiselle luovutuksensaajalle

2 momentti: käyttöajan huomioon ottaminen koskee esitetyssä muodossa vain luovutustilanteita, ei toiminnan lopettamistilanteita. Esitetyssä muodossaan käytäntö tiukkenisi menneistä ohjelmakausista. ELY-keskus esittää, että takaisinperintä

suhteutettaisiin aikaan myös tilanteissa, joissa toiminta on lopetettu ennen viiden vuoden määräajan kulumista.

Pykälä poikkeaa ylipäätään sanamuodoltaan kehittämistukilakiin esitetystä. Tältä osin ELY-keskus pitää tärkeänä, että kohdat olisivat yhteneväiset.

"Omaisuuuden käyttöaika" terminä mahdollistaa erilaisia tulkintoja.

Menneinä ohjelmakausina pysyvyysaika ja myös aikaan perustuva takaisinperinnän suhteellistaminen on laskettu tuen viimeisen erän maksamisesta (tai joskus myöntämisestä).

Tämä on voinut olla tuensaajan näkökulmasta kohtuutonta tilanteissa, joissa maksatus on viivästynyt esimerkiksi tukijärjestelmien käyttöönotosta johtuen tai ylipäätään viimeinen maksuerä on eri syistä johtuen maksettu huomattavasti sen jälkeen, kun omaisuus on jo ollut käytössä tai toiminta alkanut. Tietyntyylinen harkintavalta takaisinperintätilanteissa on perusteltua.

Yksikön päällikkö

Antti Jaatinen

Lakimies

Tuija Levola

Tämä asiakirja KEHA/6428/2022 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument KEHA/6428/2022 har godkänts elektroniskt

Esittelijä Levola Tuija 30.06.2022 13:08

Hyväksyjä Jaatinen Antti 30.06.2022 13:14